

POSTANOWIENIE

Dnia 4 lutego 2005 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Helena Ciepla (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tadeusz Domińczyk

SSN Irena Gromska-Szuster

w sprawie z powództwa L. F.

przeciwko E. B. i R. B.

o rozwiązanie umowy dożywocia, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 4 lutego 2005 r., kasacji powoda od postanowienia Sądu Apelacyjnego z dnia 14 kwietnia 2004 r., sygn. akt I ACa (...),

odrzuca kasację i nie obciąża strony powodowej kosztami postępowania kasacyjnego na rzecz strony pozwanej.

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy w P. wyrokiem z dnia 3 kwietnia 2003 r. rozwiązał umowę dożywocia zawartą w dniu 16 lutego 1998 r. przez L. F. i E. oraz R. małżonków B.

Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 10 marca 2004 r. oddalił apelację pozwanych, a postanowieniem z dnia 14 kwietnia 2004 r. wyrok ten oraz wyrok Sądu Okręgowego uchylił i postępowanie umorzył z uwagi na śmierć powoda L. F. w dniu 21 marca 2004 r.

W motywach odwołał się do uchwały Sądu Najwyższego wpisanej do księgi zasad prawnych z dnia 16 marca 1970 r. III CZP 112/69 (OSNCP 1971/1/1), wyjaśniającej że roszczenie dożywotnika będącego zbywcą nieruchomości, który po wytoczeniu powództwa o rozwiązanie umowy o dożywocie zmarł przed zakończeniem tego postępowania nie przechodzi na jego spadkobiercę oraz stanowiska Sądu Najwyższego wyrażonego w późniejszych orzeczeniach stwierdzającego, że prawo

dożywocia i roszczenia z niego wynikające mają charakter osobisty, że prawo to jest niezbywalne oraz niedziedziczne i wygasa z chwilą śmierci dożywotnika.

Jako podstawę prawną tego orzeczenia powołał przepisy art. 64 § 1, art. 71 i 355 § 1 k.p.c., art. 332 § 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c.

Pełnomocnik powoda w kasacji zarzucając naruszenie przepisów art. 355 § 1 i 2, art. 332 § 2 k.p.c. oraz art. 393 § 1 k.p.c., wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia oraz przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do przepisu art. 393² § 1 k.p.c. skuteczne wniesienie kasacji jest uzależnione od jej sporządzenia przez adwokata działającego na podstawie pełnomocnictwa obejmującego swoim zakresem także sporządzenie kasacji.

Zgodnie z przepisem art. 96 k.p.c. pełnomocnictwo procesowe wygasa w razie śmierci strony albo utraty przez nią zdolności sądowej. Jak wynika z akt przedmiotowej sprawy powód L. F. zmarł w dniu 21 marca 2004 r., zatem z tym dniem wygasło udzielone przez niego pełnomocnictwo adwokatowi M. P., który z uwagi na przedmiot sprawy nie mógł już skutecznie działać w procesie. Wprawdzie według zdania drugiego art. 96 k.p.c. mimo wygaśnięcia pełnomocnictwa pełnomocnik jest uprawniony do działania w procesie aż do zawieszenia postępowania jednakże dotyczy to sytuacji, w której w procesie w miejsce zmarłej strony wstępują jej następcy prawni. Wówczas pełnomocnik działając w okresie między śmiercią strony a prawomocnym zawieszeniem postępowania, działa ze skutecznością wobec spadkobierców. Tymczasem według utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego, do którego odwołał się Sąd Apelacyjny w postanowieniu zaskarżonym kasacją, dochodzone przez powoda roszczenie ma osobisty charakter, co oznacza, że jest nierozzerwalnie związane z jego osobą jako dożywotnikiem. Wygasa więc z chwilą jego śmierci i w konsekwencji nie przechodzi na spadkobierców. Z tego względu nie ma w sprawie zastosowania zd. 2 art. 96 k.p.c., lecz zd. 1 tego przepisu, zatem z chwilą śmierci powoda pełnomocnictwo udzielone adwokatowi M. P. wygasło i utracił on zdolność postulacyjną do wniesienia kasacji. Z tych przyczyn kasację, jako niedopuszczalną odrzucono (art. 393⁷ § 2 k.p.c.).